Przystanek historia

https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/zbrodnia-katynska/65109,Zbrodnia-Katynska-to-ludobojstwo.html

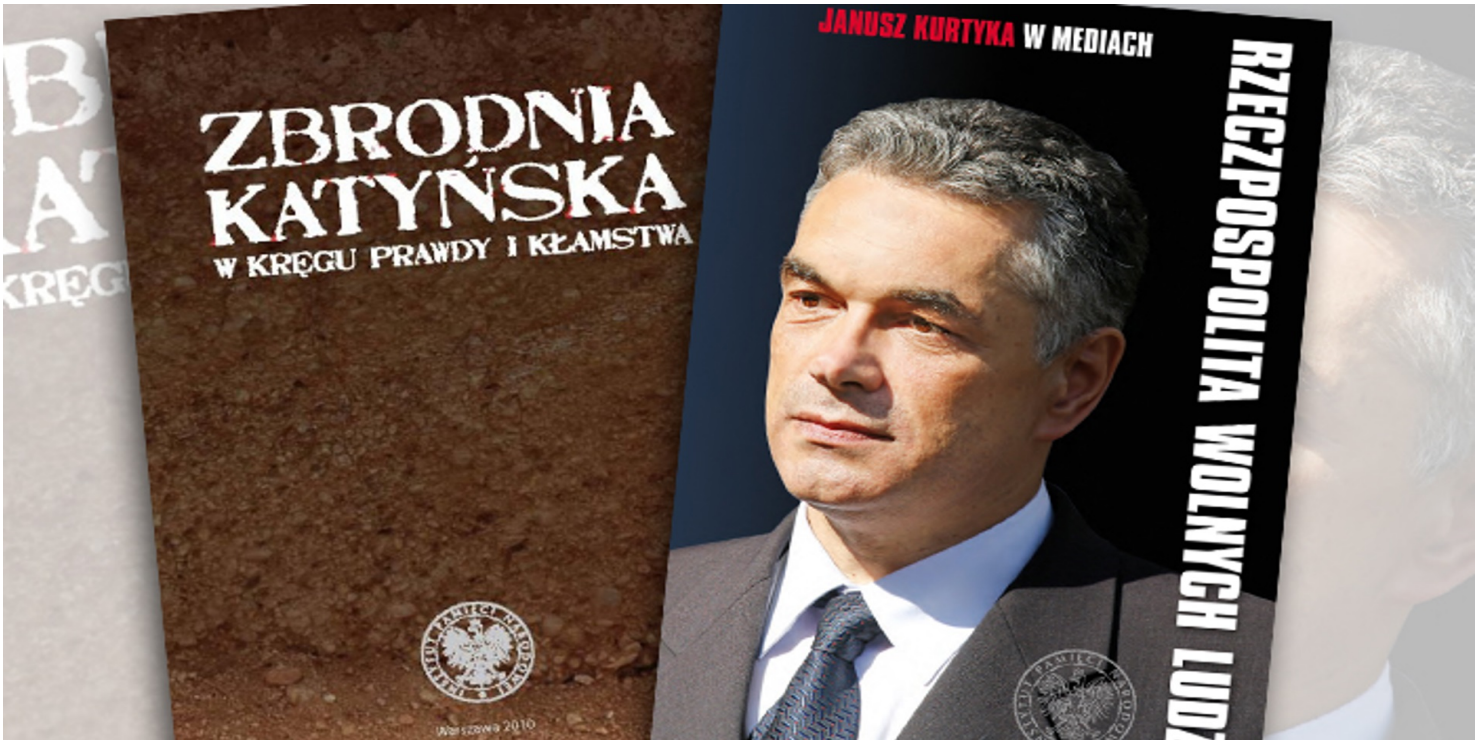

ARTYKUŁ

Zbrodnia Katyńska to ludobójstwo

OKRES HISTORYCZNY

(1939-1945) II wojna światowa

Autor: JANUSZ KURTYKA 09.04.2023

Nie ma wątpliwości, że Zbrodnia Katyńska stanowi zbrodnię ludobójstwa, której istota polega na podejmowaniu działań zmierzających do wyniszczenia grup ludności z powodu odrębności narodowej, etnicznej, politycznej, wyznaniowej lub światopoglądowej.

Polskie śledztwo w sprawie Zbrodni Katyńskiej zostało wszczęte w sytuacji, gdy śledztwo rosyjskie, trwające od roku 1990, zostało umorzone we wrześniu 2004 roku, postanowienie zaś o umorzeniu zostało utajnione, podobnie jak znakomita większość materiałów tego śledztwa (ze 168 tomów akt tego śledztwa za jawne uznano 67 tomów, których jednak nie pozwala się skopiować). Celem śledztwa polskiego jest, najogólniej rzecz ujmując, wszechstronne wyjaśnienie okoliczności sprawy, w tym m.in. imienne ustalenie wszystkich obywateli polskich – ofiar Zbrodni Katyńskiej, ustalenie miejsc ich kaźni i pochówku, sporządzenie pełnej listy osób, którym w niniejszym postępowaniu przysługują prawa pokrzywdzonych (sukcesorów prawnych ofiar zbrodni), ustalenie wszystkich osób biorących udział zarówno w podjęciu, jak i wykonaniu decyzji z 5 marca 1940 roku [o rozstrzelaniu polskich jeńców i więźniów] oraz – zgodnie z polskimi kodeksowymi zasadami odpowiedzialności karnej – określenie odpowiedzialności każdej z nich.

Śledztwo rosyjskie, trwające od roku 1990, zostało umorzone we wrześniu 2004 roku, postanowienie zaś o umorzeniu zostało utajnione, podobnie jak znakomita większość materiałów tego śledztwa (ze 168 tomów akt tego śledztwa za jawne uznano 67 tomów, których jednak nie pozwala się skopiować).

W śledztwie dotyczącym Zbrodni Katyńskiej czynności procesowe realizowane są nie tylko na terenie Polski, ale również i poza jej granicami. Prowadzone są poszukiwania archiwalne. Z Archiwum Politycznego Ministerstwa Spraw Zagranicznych Republiki Federalnej Niemiec w Berlinie uzyskano mikrofisze 26 tomów archiwaliów. Do akt śledztwa włączono także wyniki kwerend w londyńskim Instytucie i Muzeum im. gen. Sikorskiego i Studium Polski Podziemnej; prowadzone i planowane są kwerendy w celu zgromadzenia dotyczącej tej zbrodni dokumentacji Polskiego i Międzynarodowego Czerwonego Krzyża. Przesłuchiwani są też świadkowie.

Do chwili obecnej przesłuchano łącznie ok. 2600 świadków, z których większość to członkowie rodzin zamordowanych. W toku śledztwa w sprawie Zbrodni Katyńskiej poszukiwane są w kraju i poza jego granicami dokumenty i inne dowody mogące mieć istotne znaczenie dla przedmiotu postępowania. Kluczowe znaczenie dla prowadzenia tego śledztwa ma współpraca z organami sprawiedliwości Rosji, Ukrainy i Białorusi.

Janusz Kurtyka w czasie promocji wydanej przez IPN teki edukacyjnej Zbrodnia Katyńska oraz książki Zbrodnia Katyńska. W kręgu prawdy i kłamstwa, Warszawa, 6 kwietnia 2010 r. Fot. P. Życieński (IPN)

Ustawowym celem i kierunkiem śledztwa polskiego jest ustalenie charakteru Zbrodni Katyńskiej i jej zakwalifikowanie w kategoriach obowiązującego w Polsce systemu prawnego. Nie ma wątpliwości, że Zbrodnia Katyńska stanowi zbrodnię ludobójstwa, której istota polega na podejmowaniu działań zmierzających do wyniszczenia grup ludności z powodu odrębności narodowej, etnicznej, politycznej, wyznaniowej lub światopoglądowej. Podstawą penalizacji takich działań są Konwencja ONZ z 9 grudnia 1948 roku w sprawie zapobiegania i karania zbrodni ludobójstwa oraz przepisy polskiego Kodeksu karnego.

Nie ma wątpliwości, że Zbrodnia Katyńska stanowi zbrodnię ludobójstwa, której istota polega na podejmowaniu działań zmierzających do wyniszczenia grup ludności z powodu odrębności narodowej, etnicznej, politycznej, wyznaniowej lub światopoglądowej.

Istniejący stan rzeczy sprawia, że z punktu widzenia interesów państwa polskiego, jego obywateli, będących sukcesorami ofiar zbrodni – a także uwzględniając obowiązki nałożone na prokuratorów w ustawie o Instytucie Pamięci Narodowej oraz potrzeby zachowania dobra wymiaru sprawiedliwości – kontynuowanie śledztwa w sprawie Zbrodni Katyńskiej w warunkach dotychczas przyjętych jest ze wszech miar uzasadnione. Hipotetyczna rezygnacja przez stronę polską z klasyfikacji tej zbrodni jako ludobójstwa (pomijając nawet już zaistniałe uwarunkowania) oznaczałaby przyjęcie rosyjskiego punktu widzenia w niezwykle ważnym dla świadomości społecznej polsko-rosyjskim sporze o ocenę historii i miałaby niezwykły rezonans społeczny.

Pierwsza, zlecona przez Niemców, ekshumacja zamordowanych przez NKWD oficerów Wojska Polskiego w Katyniu. Kazimierz Skarżyński, sekretarz Zarządu Głównego PCK, ogląda zwłoki wydobyte z mogił. Katyń, 16 kwietnia 1943 r. (wg informacji z 1990 r. dr. H. Bartoszewskiego – ostatniego z żyjących delegatów ekipy PCK biorącej udział w ekshumacji w Katyniu). Fot. z zasobu IPN

Tekst pochodzący z dodatku do tygodnika „Gość Niedzielny" (nr 14/2010) został przypomniany na łamach książki *Rzeczpospolita wolnych ludzi. Janusz Kurtyka w mediach – wybór wywiadów, artykułów, oświadczeń z lat 2000– 2010* (2015)

COFNIJ SIĘ